

Pericopa Vaethanan - Oare trebuie să stăm în picioare la citirea celor zece porunci? [anul 5783]

În pericopa Vaethanan mulți obișnuiesc să stea în picioare în timpul citirii celor zece porunci. Noi vom studia această tradiție - oare este obligatoriu să stăm în picioare? Și la citirea „cântării mării” se obișnuiește să se stea în picioare, însă problematica celor zece porunci este mai complicată.

Când templul exista încă, cele zece porunci se citeau în fiecare zi, după cum apare în Mișna, tractatul Tamid 5:1 și după cum ne scrie marele comentator al Mișnaei, Ovadia din Bartenura „deoarece ele sunt principalul Toraei”, însă după al doilea templu acest obicei s-a anulat din pricina creștinilor, care înțeleg că pe Sinai s-au dat doar cele zece porunci, pe când noi evreii, credem că acolo s-a dat toată Toraua, chiar și cea orală. Noi nu avem voie să facem o diferențiere între pericope și de aceea citim cele zece porunci doar în pericopele în care apar. Din această cauză, după căderea templului s-a interzis citirea celor zece porunci zilnic, iar inițiative de a le citi în perioada *Gheonim* (apr. Sec. 9-10) și în Spania au fost respinse. Avem o listă lungă de înțelepți din Evul Mediu care au respins aceste idei.

Problema de care ne ocupăm noi, anume ridicarea în picioare în timpul citirii celor zece porunci din citirea săptămânală din Tora, a fost pusă pentru prima oară în dezbatere de marele înțelept Rambam (Maimonides). Această abordare apare într-un răspuns pe care el îl dă la o întrebare pusă în urma hotărârii unui rabin-înțelept care a hotărât că obiceiul care era abordat până atunci în multe comunități evreiești de a sta în picioare la citirea celor zece porunci este inadmisibilă. El susține că cel care stă în picioare trebuie muștrătat fiindcă aceasta aparține credinței și obiceiurilor creștinilor, care cred că cele zece porunci sunt deasupra restul Toraei, iar noi trebuie să ne îndepărtăm de credințele creștinilor care sunt în contradicție cu cele ale noastre.

Răspunsul lui Rambam a fost clar: ceea ce a impus de a sta jos în timpul citirii celor zece porunci rabinul este corect și de asemenea și argumentele aduse de el și nu este nimic de adăugat. Trebuie evitat acest obicei oriunde este practicat, deoarece acest obicei aduce la slăbirea credinței, iar oamenii își pot închipui că sunt trepte și niveluri în Tora. Creștinii cred că doar cele zece porunci au fost date din ceruri, iar restul Toraei a fost dată din gura lui Moșe, pe când noi credem că toată Toraua ne-a fost dată de sus. De aceea a fost interzisă citirea zilnică a celor zece porunci și este complet interzis de a decide că există în Tora ceva mai important și ceva mai puțin important. Toate apar în cartea „Teșuvat HaRambam 263”, „răspunsurile lui Rambam”.

În ciuda acestui răspuns a lui Rambam, era o tendință populară de a se scula la citirea celor zece porunci și ea există și astăzi chiar și în sinagogile din România. Au fost și unii înțelepți care au aprobat acest obicei. De exemplu, Rabi Șmuel Abuhav (1610-1694) a fost întrebat dacă obiceiul din regiunea Reggio de Calabria de a se scula la citirea celor zece porunci este corectă. El a răspuns că este corect fiindcă acest gest dă dovadă de respect și glorie, de parcă îl întâmpinam pe Dumnezeu Însuși.

Un alt înțelept, HaHida - Haiim Iosef David Azulai (1724-1806) aprobă și el bazându-se pe regula că „cutuma

trebuie respectată”.

În zilele noastre, cel mai important înțelept, Maran Ovadia Iosef stabilește că în ciuda faptului că mulți au obiceiul de a sta în picioare la această citire, noi trebuie să procedăm după decizia lui Rambam, adică să nu stăm în picioare. Cine se ridică în picioare, trebuie muștrat.

Însă Rabi Ovadia Iosef era conștient că foarte mulți obișnuiesc să stea în picioare. De aceea el propune ca atunci când se urcă tatăl sau profesorul-rabinul cuiva, să se stea în picioare. Aici apare o ciocnire între faptul că aceea persoană stă jos în timp ce toți stau în picioare și regula că n-ai voie să te opui obiceiului obștiei. Însă aici avem deja răspunsul lui Rambam; „O persoană nu va sta în picioare între oameni care stau jos și nu va sta jos între cei ce stau în picioare” (Derech Ereț Zuta 5); trebuie întotdeauna să mergi după majoritate, dacă nu este o încălcare a interdicției” (Teșuvat HaRambam 262).